

A kubai emigráció üzenete

Kubában születtek, majd a jobb élet, a teljesebb, szabadabb levegőjű alkotói lét reményében intettek búcsút a szülőföldnek. Írásaikat olvasva egyértelmű: sorsközösségük műveik egységes hangjában is megnyilvánul. E művészek senkihez sem hasonlítható fanyar-keserű világa leleplezi az amerikai álmot: honvagy és hontalanság tégláiból épül az otthon, ahol soha be nem gyógyuló seb az emlékezés.

ELVIRA DE LAS CASAS

Alzheimer

Az öreg leült az írógép elé, és lassan kopogni kezdett. Ujjai apránként bemelegedtek, ütései felgyorsultak, hamarosan ütemes kattogás töltötte be a szobát, megtörve a hajnal csendjét.

A fiú valamivel később kelt fel. Mint minden nap, ma is így találta őt: lógó karral, szemét egy pontra szegezve, amit csak ő láthatott az ebédlő csupasz falán.

Kitöltött magának egy csésze kávé, nézte az apját. Nem kellett közelebb lépnie hozzá, hogy tudja, mit ír: a történetet, amelybe a felesége temetése utáni napon kezdett bele, immár két éve.

Eleinte azt gondolta, apjának jót fog tenni, ha leírja, ami kikívánkozik belőle. Így jobban el tudja majd viselni az asszony hiányát, aki fél évszázadon át társa volt. Amikor azonban rászánta magát, hogy elolvassa az írógép mellett felgyülemlett papírokat, aggódni kezdett.

Az elbeszélés szülei megismerkedésének napjával kezdődött, a Cienfuegos parkban, egy párás, pillangóillatos májusi vasárnap. Első látásra egymásba szerettek, s két év jegyesség után össze is házasodtak, legyőzve a lányos apa ellenkezését, aki nehezményezte, hogy a fiú csak egy kis patika alkalmazottja. – A család ugyanis abban reménykedett: ígéretesebb kérőhöz adhatják lányukat.

A templomi szertartás napján az öreg – akkor még alig serkenő szakállú ifjúként – büszkén várta a nőt, aki társa lett, amíg csak ötven évvel később a halál el nem ragadta.

Egyszerű, szépen gördülő mondatokban mesélte el, milyen boldogok voltak házasesetük első éveiben, ameddig rá nem kényszerültek, hogy mindent fáképnél hagyva az Egyesült Államokban kezdjenek új életet. Ő, a gyermekük akkor már megszületett.

A fiú átnézte a papírokat, s megbizonyosodott róla, hogy valamennyin ugyanaz ismétlődik – majdnem

azonos szavakkal. Egészen addig, amíg a fiatal pár 1960-ban Miami-ba érkezik.

Amikor új, idegen életük elbeszélésébe fogott volna, az öreg megállt, és lógó karral, tekintetét egyetlen pontra szegezve meredt az ürbe. Mintha hirtelen elveszítette volna minden érdeklődését az iránt, amit eddig csinált.

– Kezdődő Alzheimer! – mondta az orvos, akivel megvizsgáltatta apját. Figyelmeztették, legyen türelmes, a legnehezebb csak ezután következik. Még sok idő múlhat el így – mondták –, amíg kifejlődik a betegség. A végén már téged sem fog felismerni, nem emlékszik majd semmire, az arcodra sem; a nevedet sem tudja kimondani, olyan lesz, mint aki elmerült a semmiben.

Attól fogva az öreg egyetlen napra sem hagyott fel az írással. Újra és újra lekopogta ugyanazt a történetet, majd elejtette az esemény fonalát, hogy aztán huszonnégy órával később rövid időre ismét felvegye.

Egy reggel, amikor a fiú kilépett a fürdőszobából, meglepve tapasztalta: nem hallja az írógép zaját. Az ebédlőasztalhoz érve megértette a csend okát – az öreg feje békésen pihent a gép hengerén. Még be volt fűzve a papír, amin dolgozott. Csak akkor jutott ideje elolvasni apja utolsó sorait, miután elintézte a hamvasztást.

„Karomban a gyermekkel szálltam fel a gépre. Előttem, ő, szüntelenül zokogott. Mire elfoglaltuk a számunkra kijelölt helyet, a kicsi már aludt. Felé hajoltam, hogy felszárítsam arcáról a könnyeket, s ő azt súgta fülembe: üres kézzel megyünk el. Mindent újra kell kezdenünk.

Próbáltam vigasztalni: nincs veszve minden – mondtam. Visszük magunkkal az emlékeinket. Az emlékeket.”

Elvira de las Casas 1955-ben született Cienfuegosban (Kuba), 1991 óta az Egyesült Államokban él. Első regényét 2013-ban bemutatták a Miami Nemzetközi Könyvünnepen.